

UCHWAŁA NR ...../2024
RADY POWIATU W ŻNINIE
z dnia.....2024r.

w sprawie uchwalenia Powiatowego Programu
Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób
Doznających Przemocy Domowej
na lata 2024 - 2030

Na podstawie art. 12 pkt 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2024 r. poz. 107) oraz art. 6 ust. 3 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2024 r. poz. 424 z późn. zm.¹⁾)

uchwala się, co następuje:

§1. Przyjmuje się Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2024-2030 stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§2. Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu w Żninie i Dyrektorowi Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Żninie.

§3. Traci moc Uchwała NR XVIII/156/2021 Rady Powiatu w Żninie z dnia 26 lutego 2021 r. w sprawie uchwalenia Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021-2025.

§4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

---

¹⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2024 r. poz. 834.

Uzasadnienie

Zgodnie z art. 6 ust. 3 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej do zadań własnych powiatu należy opracowanie i realizacja powiatowego programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób stosujących przemoc domową. Poprzednio opracowany program nosił nazwę Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021 - 2025. Z uwagi na zmiany zawarte w wyżej wymienionej ustawie odnoszące się do zmiany terminologii zawierającej środowisko występowania przemocy, zachodzi konieczność przyjęcia do realizacji Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2024 – 2030.

Celem strategicznym Programu jest zmniejszenie skali zjawiska przemocy domowej oraz udzielenie wsparcia dla osób doznających przemocy domowej w Powiecie Żnińskim. Cel ten ma być zrealizowany poprzez zwiększenie skuteczności pomocy i wsparcia osób zagrożonych oraz doznających przemocy domowej.

W związku z powyższym podjęcie uchwały jest uzasadnione.

Załącznik do Uchwały
Nr ...../...../2024
Rady Powiatu w Żninie
z dnia ..... 2024r.

**Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy
Domowej i Ochrony Osób Doznających
Przemocy Domowej
na lata 2024 – 2030**

Żnin, 2024 rok

Spis treści

Wstęp	3
Rozdział I. Część opisowa dotycząca zjawiska przemocy.	5
1. Podstawy prawne programu	5
2. Definicja i charakterystyka zjawiska przemocy domowej	6
3. Dziecko w rodzinie z przemocą	9
4. Uprawnienia osób doznających przemocy.....	10
Rozdział II. Diagnoza zjawiska przemocy w Powiecie Żnińskim.	11
Rozdział III. Cele programu i sposoby ich realizacji. Analiza SWOT.....	16
1. Analiza SWOT.	17
2. Cele Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2024 – 2030.....	20
3. Środki finansowe na realizację programu	22
Rozdział IV. Plan ewaluacji	23
1. Monitorowanie działań programu	23
2. Sprawozdawczość.....	23
Podsumowanie.....	23

**„Tam, gdzie jest niesprawiedliwość, gdzie jest przemoc,
zakłamanie, nienawiść, nieszanowanie ludzkiej godności,
tam brakuje miejsca na miłość, tam brakuje miejsca na serce,
na bezinteresowność, na wyrzeczenia.”**

Ks. Jerzy Popiełuszko

Wstęp

Już ponad dwa tysiące lat temu grecki filozof Arystoteles twierdził, że „człowiek jest istotą społeczną”. Oznacza to, że nie może on żyć poza społeczeństwem, w którym zaspokaja swoje potrzeby i ma możliwość rozwoju. Musi żyć wśród innych ludzi i z nimi współpracować. Pierwszym miejscem, w którym człowiek doświadcza bliskości z drugą osobą, jest najmniejsza komórka społeczna, którą jest rodzina. Dom rodzinny to miejsce, które ma służyć prawidłowemu rozwojowi zarówno w sferze fizycznej, intelektualnej, jak i psychicznej wszystkich członków rodziny. Ma dawać poczucie bezpieczeństwa i zaspokajać podstawowe potrzeby. Niestety dla wielu ludzi dom rodzinny jest miejscem przemocy, gdzie doświadczają cierpienia, zagrożenia, poniżenia i lęku.

Przemoc domowa jest zjawiskiem społecznym, które niszczy ludzi niezależnie od ich pozycji społecznej czy ekonomicznej. Stanowi problem, którego nie wolno lekceważyć, gdyż wpływa destrukcyjnie nie tylko na człowieka będącego osobą doznającą przemocy, ale również na całą rodzinę. W wielu środowiskach jest ona nadal traktowana jako temat wstydlivy, upokarzający. Informacje o tym zjawisku nie wychodzą spoza „czterech ścian domu”, w których często dochodzi do dramatów. Wiele ofiar doznaje przemocy, latami skrywając rozmiar doznawanej krzywdy. Niewątpliwym jest fakt, iż bierność społeczeństwa na problem przemocy w rodzinie sprzyja wzrostowi skali tego procederu. Przemoc domowa może być zarówno skutkiem, jak i przyczyną dysfunkcji w rodzinie. Bez wątpliwości należy ją zakwalifikować do kategorii zachowań negatywnych, o dużej szkodliwości społecznej. Mimo, że w relacjach międzyludzkich istniała od zawsze, o przemocy domowej mówiono niewiele, nie postrzegając jej jako poważnego zaburzenia w funkcjonowaniu rodziny.

Przemoc narusza prawa i dobra osobiste jednostki, powodując cierpienia i szkody. Zaburza wewnętrzny system rodziny, w którym tworzą się nieprawidłowe relacje pomiędzy poszczególnymi członkami. Permanentne pogłębianie się kryzysu może spowodować rozbiecie rodziny, począwszy od rozvodu rodziców, po odebranie dzieci i umieszczenie ich w pieczy zastępczej. Przemoc zabiera moc, czyli siłę. A moc stanowi „paliwo” do życia i działania. Od kilku jednak lat rzeczywistość w tym zakresie zmienia się. Wprowadza się nowe narzędzia prawne i procedury zmierzające do skuteczniejszej ochrony osób dotkniętych przemocą domową. Dzięki kampaniom społecznym zwiększa się świadomość społeczna, a przeprowadzane szkolenia podnoszą profesjonalizm służb odpowiedzialnych za walkę

Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2024- 2030

---

z tym zjawiskiem. Bez powiadomienia właściwych organów oraz dalszej współpracy z nimi, przeciwdziałanie przemocy domowej jest znacznie utrudnione.

Przerwanie koła przemocy jest uniemożliwiane przez stereotypy funkcjonujące w społeczeństwie. Jak mówił Martin Luther King Jr.: „Przeraża mnie nie przemoc nielicznych lecz cisza wielu.” Istnieje duża trudność w dotarciu do rodziny, gdzie występuje to zjawisko. Osoby doznające przemocy nie zawsze zgłaszają czego doświadczają. Świadkowie przemocy pozostają przy tym bierni, nie informują instytucji o posiadanej wiedzy o podejrzeniu popełnienia przestępstwa. Istnieje silne przekonanie, że wszystko co panuje w rodzinie, należy do sfery prywatności. Z jednej strony wywołuje to poczucie bezkarności u osoby stosującej przemoc i bezradność osoby jej doświadczającej, z drugiej strony nasila niechęć innych osób do ingerowania w „cudze sprawy rodzinne”. Działania w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej należą do zadań i obowiązków szeregu instytucji oraz służb. Z uwagi na złożoność problemu przemocy domowej, najistotniejszą rolę w procesie jej przeciwdziałania odgrywa podejście interdyscyplinarne, a także stosowanie działań systemowych. Władze publiczne mają obowiązek zapewnić wszystkim osobom pokrzywdzonym równe traktowanie i poszanowanie ich praw i wolności, a także zwiększać skuteczność przeciwdziałania przemocy domowej. Nic nie usprawiedliwia przemocy, niezależnie jaką formę przybiera. Przemoc jest przestępstwem. Dlatego trzeba informować osoby doznające przemocy domowej o ich prawach i motywować, aby wyszły z cienia i pozwoliły sobie pomóc. Należy zawsze pamiętać:

1. Każdy człowiek ma prawo do życia w środowisku rodzinnym wolnym od przemocy.
2. Każdy człowiek ma prawo czuć się bezpiecznie w swoim domu.
3. Każdy człowiek ma prawo do szacunku i godnego traktowania.
4. Każdy człowiek ma prawo do swobodnego wyrażania swojego zdania i współdecydowania o sprawach dotyczących jego i jego rodziny.
5. Każdy człowiek ma prawo się mylić i być niedoskonałym.
6. Każdy człowiek ma prawo szukać pomocy, gdy jego prawa są łamane.

Celem niniejszego programu jest przeciwdziałanie przemocy domowej i zapobieganie temu negatywnemu zjawisku.

Program składa się z czterech rozdziałów:

- I. Części opisowej dotyczącej zjawiska przemocy
- II. Diagnozy zjawiska przemocy domowej w Powiecie Żnińskim
- III. Celów programu i sposób ich realizacji, analiza SWOT
- IV. Planu ewaluacji

Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej został zaplanowany na lata 2024 – 2030.

Rozdział I. Część opisowa dotycząca zjawiska przemocy

1. Podstawy prawne programu

Podstawowe akty prawne podejmujące temat przeciwdziałania przemocy i regulujące postępowanie różnych podmiotów w stosunku do osób stosujących przemoc domową oraz osób doznających przemocy domowej stanowią fundament prawny dla zapisów Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej.

Treść i postanowienia zawarte w Powiatowym Programie są spójne z najważniejszymi krajowymi i lokalnymi dokumentami podejmującymi problem przemocy w rodzinie, tj.:

- Ustawą z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. 2024 r., poz.424 z późn. zm);
- Rządowym Programem Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024 - 2030 przyjętym Uchwałą Nr 205 Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2023 roku (Monitor Polski z dnia 15 listopada 2023 r., poz.1232);
- Ustawą z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2023 r. poz. 901 z późn. zm.);
- Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Żnińskim na lata 2021 – 2031;
- Ustawą z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2023 r., poz. 2151);
- Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 6 września 2023 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz. U. z 2023 r. poz. 1870).

Zgodnie z art. 6 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej do zadań własnych powiatu należy w szczególności:

- 1) opracowanie i realizacja powiatowego programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej;
- 2) opracowanie i realizacja programów służących działaniom profilaktycznym mającym na celu udzielenie specjalistycznej pomocy, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrożenia prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą domową;
- 3) zapewnienie osobom doznającym przemocy domowej miejsc w ośrodkach wsparcia;
- 4) zapewnienie osobom doznającym przemocy domowej miejsc w ośrodkach interwencji kryzysowej.

Zatem, redakcja niniejszego dokumentu stanowi wypełnienie jednego ze wskazań ustawy, pozwala jednocześnie na dokonanie szczegółowej analizy problemu oraz prezentuje konkretne metody

Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2024- 2030

---

przeciwdziałania przemocy występującej w społeczności lokalnej, jaką tworzą na co dzień mieszkańcy Powiatu Żnińskiego.

Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej jest kontynuacją działań podejmowanych w ramach realizacji wcześniejszego dokumentu. Istotnym elementem programu jest zatem dalsze wprowadzanie w życie działań, mających na celu z jednej strony podnoszenie świadomości społecznej na temat przyczyn i skutków przemocy domowej oraz promowanie metod wychowawczych bez używania przemocy, a z drugiej strony zapewnienie ochrony i udzielanie pomocy osobom doznającym przemocy domowej, a także upowszechnianie informacji o możliwościach i formach udzielania pomocy, zarówno osobom doznającym przemocy, jak i stosującym przemoc domową.

2. Definicja i charakterystyka zjawiska przemocy domowej

Rodzina ma swój szczególny wymiar, ponieważ to ona powinna swym członkom gwarantować bezpieczny i harmonijny rozwój kształtujący osobowość człowieka, jego system norm i wartości. Tradycje, zwyczaje rodzinne mają wpływ nie tylko na model życia rodzinnego, ale przenoszą się na relacje i funkcjonowanie człowieka w innych płaszczyznach życia społecznego. Jednym z nadrzędnych i długofalowych celów polityki prorodzinnej państwa jest tworzenie warunków do pełnego rozwoju i prawidłowego funkcjonowania rodziny oraz zapobieganie występowaniu postaw i zachowań aspołecznych zagrażających bezpieczeństwu, w tym przemocą domową. Każdy intuicyjnie rozumie, czym jest przemoc domowa. Istnieje ustawowa definicja tego zjawiska. Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy domowej charakteryzuje przedmiot swoich regulacji i odniesień. Nowelizacja ustawy antyprzemocowej zmienia ustawową terminologię. Dotychczasowe pojęcia - „przemoc w rodzinie” zastąpiono terminem „przemoc domowa”, „ofiara” to „osoba doznająca przemocy domowej”, Ustawowej definicji doczekało się także pojęcie „osoby stosującej przemoc domową” wcześniej nazywaną „sprawcą”. Zmienił się (rozszerzył) również krąg osób objętych ochroną, niezależnie od wspólnego zamieszkiwania i gospodarowania. Najważniejsza zmiana z punktu widzenia bezpieczeństwa małoletnich to uznanie małoletniego będącego świadkiem przemocy domowej jako „osoby doznającej przemocy domowej”. Ponadto nowelizacja zmienia m.in. procedurę „Niebieskie Karty” i wprowadza programy korekcyjno-edukacyjne dla osób stosujących przemoc domową, a także programy psychologiczno-terapeutyczne dla osób stosujących przemoc domową.

Zgodnie z nowelą, definicja przemocy domowej brzmi: " należy przez to rozumieć jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej”.

Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2024- 2030

Nowelizacja wprowadza do powyższej definicji nowe elementy: żeby dane działanie lub zaniechanie było uznane za przemoc domową musi wykorzystywać przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną (także połączenie takich przewag) osoby stosującej przemoc nad osobą doznającą przemocy domowej.

W szczególności, przemocą domową będą działania lub zaniechania:

- 1) narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia
- 2) naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną
- 3) powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie lub krzywdę
- 4) ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej
- 5) istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej.

Nowelizacja ustawy rozszerza katalog osób doznających przemocy domowej. Obejmować on teraz będzie:

- małżonka, także w przypadku, gdy małżeństwo ustało lub zostało unieważnione, oraz jego wstępnych, zstępnych, rodzeństwo i ich małżonków,
- wstępnych i zstępnych oraz ich małżonków,
- rodzeństwo oraz ich wstępnych, zstępnych i ich małżonków,
- osobę pozostającą w stosunku przysposobienia i jej małżonka oraz ich wstępnych, zstępnych, rodzeństwo i ich małżonków,
- osobę pozostającą obecnie lub w przeszłości we wspólnym pożyciu oraz jej wstępnych, zstępnych, rodzeństwo i ich małżonków,
- osobę wspólnie zamieszkującą i gospodarującą oraz jej wstępnych, zstępnych, rodzeństwo i ich małżonków,
- osobę pozostającą obecnie lub w przeszłości w trwałej relacji uczuciowej lub fizycznej niezależnie od wspólnego zamieszkiwania i gospodarowania,
- małoletniego, wobec którego jest stosowana przemoc domowa lub który jest świadkiem przemocy domowej wobec innych osób.

Za specjalistami z Ogólnopolskiego Pogotowia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie warto wspomnieć rodzaje przemocy:

- Fizyczną – jej istotą jest naruszenie nietykalności fizycznej, polegającej na zachowaniach intencjonalnych, prowadzących do uszkodzenia ciała lub niosących takie ryzyko, np.:

**Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony
Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2024- 2030**

---

popychanie, szarpanie, ciągnięcie, szturchanie, klepanie, klapsy, ciągnięcie za uszy, włosy, szczypanie, kopanie, bicie ręką, pięścią, uderzenie w twarz - tzw. "policzek", przypalanie papierosem, duszenie, krępowanie ruchów, itp.;

- Psychiczną – polega na naruszeniu godności osobistej. Osoba stosująca przemoc psychiczną wykorzystuje: groźby, poniżanie, obrażanie, wyzywanie, osądzanie, ocenianie, krytykowanie, straszenie, szantażowanie, nieliczenie się z uczuciami, krzyczenie, oskarżanie, obwinianie, oczernianie, krzywdzenie zwierząt, czytanie osobistej korespondencji, ujawnianie tajemnic, sekretów, wyśmiewanie, lekceważenie, itp. Celem nadrzędnym tego rodzaju zachowań jest sprawowanie kontroli nad ofiarą;
- Seksualną – to działanie mające na celu naruszenie sfery intymnej drugiego człowieka. Polega na zmuszaniu osoby do aktywności seksualnej wbrew jej woli, kontynuowaniu aktywności seksualnej, gdy osoba nie jest w pełni świadoma, bez pytania jej o zgodę lub gdy na skutek zaistniałych warunków obawia się odmówić. Przymus może polegać na bezpośrednim użyciu siły lub emocjonalnym szantażu. Do najczęstszych zachowań przemocowych w tej sferze należą: wymuszanie pożycia, obmacywanie, gwałt, zmuszanie do niechcianych praktyk seksualnych, nieliczenie się z życzeniami partnerki/partnera, komentowanie szczegółów anatomicznych, ocenianie sprawności seksualnej, wyglądu, itp.;
- Ekonomiczną – jej istotę stanowi naruszenie własności drugiej osoby. Wiąże się z celowym niszczeniem dóbr materialnych, pozbawianiem środków lub stwarzaniem warunków, w których nie są zaspokajane niezbędne dla przeżycia potrzeby. Do najbardziej rozpowszechnionych działań w ramach przemocy ekonomicznej należą: pozbawianie lub ograniczanie możliwości podejmowania pracy i uzyskania samodzielności finansowej, zabieranie, wydzielanie środków finansowych wypracowywanych przez osoby doznające przemocy, niszczenie rzeczy, włamanie do zamkniętego osobistego pomieszczenia, kradzież, używanie rzeczy bez pozwolenia, przeglądanie dokumentów, korespondencji, dysponowanie czyjąś własnością, zaciąganie pożyczek "na wspólne konto", sprzedawanie osobistych lub wspólnych rzeczy bez uzgodnienia, zmuszanie do spłacania długów, itp.;
- Zaniedbanie – polega na niezaspokajaniu podstawowych potrzeb emocjonalnych, fizycznych i materialnych, np. niedawaniu środków na utrzymanie, pozbawianiu jedzenia, ubrania, schronienia, braku pomocy w chorobie, nieudzieleniu pomocy, uniemożliwianiu dostępu do miejsc zaspokojenia podstawowych potrzeb: mieszkania, kuchni, łazienki, łóżka, toalety, itp.

Mówiąc o przemocy należy pamiętać, iż jest ona zjawiskiem występującym powszechnie w naszym społeczeństwie, jest ona obecna w codziennym życiu. Zjawisko przemocy dotyczącej społeczność lokalną jest ściśle powiązane z innymi obszarami problemów społecznych, dlatego ich

rozwiązywanie powinno być wspólnym interesem uzupełniających się działań specjalistów, instytucji i organizacji, m.in. placówek, placówek oświatowych, opiekuńczo - wychowawczych, służby zdrowia, pomocy społecznej, instytucji porządku publicznego, organizacji pozarządowych. Każde z nich ma do czynienia z innym aspektem zjawiska i tylko zintegrowanie wszelkich zasobów jednostek i organizacji daje szansę stworzenia jednolitej strategii wsparcia oraz zdecydowanego podniesienia skuteczności udzielanej pomocy.

3. Dziecko w rodzinie z przemocą

Każde dziecko do prawidłowego rozwoju potrzebuje stabilnego i przewidywalnego środowiska, które jest w stanie zaspokoić jego potrzeby. Pragnie mieć rodziców, którzy są dla niego oparciem. *„Rodzina jest miejscem, gdzie dziecko dokonuje pierwszych prób w kontaktach społecznych, doświadcza ograniczeń i wzmocnień we własnym rozwoju oraz nabiera zaufania do otaczającego świata. Rodzina, w której te podstawowe więzi i kryteria zostały zaburzone, kształtuje młodego człowieka pozbawionego elementarnych umiejętności emocjonalnego i społecznego funkcjonowania”¹. W rodzinie, gdzie dochodzi do przemocy (niezależnie czy dziecko jej doświadcza, czy jest jej świadkiem) zaspokajanie potrzeb dziecka jest trudne lub w ogóle niemożliwe. Żyjąc w ciągłym lęku i poczuciu zagrożenia doświadcza ono szeregu urazów tym boleśniejszych, że zadawanych przez osoby mu najbliższe. Krzywdzenie dziecka odciska piętno na wszystkich jego sferach rozwojowych. Ma konsekwencje dla zdrowia fizycznego, rozwoju umysłowego, stanu emocjonalnego oraz umiejętności współżycia z innymi. W rodzinach, w których jest przemoc, dziecięce potrzeby: bliskości, bezpieczeństwa, zrozumienia, poczucia, że jest się kochanym nie są zaspokajane. Często w sytuacji, gdy dziecko chce je wyrazić ponosi konsekwencje w postaci agresji i odrzucenia, co z kolei może powodować u niego gniew, lęk, żal, samotność, poczucie krzywdy i niesprawiedliwości. Dzieci szukają przyczyn doznawanej krzywdy („zasłużyłem na takie traktowanie”, „nie byłem grzeczny”). Często biorą na siebie odpowiedzialność za przemoc dorosłych. Czują się bezwartościowe i złe. Wolą przyjąć, że zasłużyły na przemoc, niż uznać, że rodzic, mógłby zadać im ból i cierpienie. Zdarza się, że jeden z rodziców usprawiedliwia agresywne zachowania drugiego wobec dziecka zrzucając na nie odpowiedzialność; „gdybyś mniej siedział z telefonem to...”. Wówczas dziecko doświadcza sytuacji, w której czuje, że może liczyć tylko na siebie. Uczy się, że samo musi poradzić sobie z trudnymi sytuacjami i towarzyszącymi im emocjami. Dziecko, by sobie poradzić odcina się od własnych emocji, zamyka w sobie, izoluje od otoczenia. Wobec rodziców dziecko często przeżywa ambiwalentne emocje: miłość i nienawiść, przywiązanie i niechęć, a nawet odrzucenie. Rodzina staje się miejscem, w którym dominują przerażanie, brak zaufania, niepokój, ciągła*

---

¹Browne K., Herbert M., „Zapobieganie przemocy w rodzinie”, WSiP, Warszawa 1999

Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2024- 2030

---

czujność, bezsilność i bezradność, złość, pogarda. Wszystko co dzieje się w domu owiane jest tajemnicą. Często dzieci wychowujące się w rodzinie z przemocą żyją w przekonaniu, że są jedyne, które spotkał taki los. Dzieci w różny sposób informują nas o swojej krzywdzie (czasem mówią wprost, czasem widzimy oznaki krzywdzenia - sińce, zdrapania), najczęściej jednak przemawiają do nas przez swoje objawy (dolegliwości somatyczne – bóle głowy, żołądka, moczenie nocne itp.). Ważne byśmy „usłyszeli dziecko” i podjęli odpowiednie działania na rzecz zmiany jego trudnej sytuacji. Odpowiednia, szybka reakcja i wczesna interwencja może powstrzymać przemoc i złagodzić jej negatywne skutki. Pomoc dziecku krzywdzonemu jest najskuteczniejsza w sytuacji, gdy ma charakter interdyscyplinarny.

4. Uprawnienia osób doznających przemocy

Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej nakłada na wszystkie szczeble samorządu terytorialnego (gminy, powiaty, samorząd województwa), ale również na administrację rządową bardzo ważne zadania mające na celu zbudowanie spójnego systemu przeciwdziałania przemocy domowej na terenie kraju.

Realizacja poszczególnych zadań polega między innymi na wdrażaniu w środowisku lokalnym działań profilaktycznych, zapobiegających zjawisku przemocy domowej, udzielaniu wyspecjalizowanej pomocy osobom doznającym przemocy domowej oraz na podejmowaniu działań zmierzających do zmiany postaw i zachowań osób stosujących przemoc domową.

Zgodnie z ustawą o przeciwdziałaniu przemocy domowej osobie dotkniętej przemocą domową udziela się bezpłatnej pomocy, w szczególności w formie:

- poradnictwa medycznego, psychologicznego, prawnego, socjalnego, zawodowego i rodzinnego,
- interwencji kryzysowej i wsparcia,
- ochrony przed dalszym krzywdzeniem, przez uniemożliwienie osobom stosującym przemoc domową korzystania ze wspólnie zajmowanego z innymi członkami rodziny mieszkania oraz zakazanie kontaktowania się i zbliżania się do osoby pokrzywdzonej,
- zapewnienia osobie dotkniętej przemocą domową bezpiecznego schronienia w specjalistycznym ośrodku wsparcia dla ofiar przemocy domowej,
- badania lekarskiego w celu ustalenia przyczyn i rodzaju uszkodzeń ciała związanych z użyciem przemocy domowej oraz wydania zaświadczenia lekarskiego w tym przedmiocie,
- zapewnienia osobie dotkniętej przemocą domową, która nie ma tytułu prawnego do zajmowanego wspólnie z osobą stosującą przemoc lokalu, pomocy w uzyskaniu mieszkania.

Osoba doznająca przemocy może dodatkowo żądać, aby Sąd zobowiązał osobę stosującą przemoc do opuszczenia mieszkania, jeżeli zamieszkiwanie z nią staje się uciążliwe.

Przemoc to bezprawne działanie jednej osoby przeciwko mocy osobistej drugiej. Pomoc to wszelkie działania, które pozwalają na odbudowanie wewnętrznej mocy każdego człowieka tak, aby potrafił samodzielnie kierować swoim życiem, chronić się przed przemocą i żyć godnie. Każdy ma niezbywalne prawa osobiste, jednym z najważniejszych jest prawo do spokojnego i godnego życia.

Rozdział II. Diagnoza zjawiska przemocy w Powiecie Żnińskim

Diagnozę problemu sporządzono na podstawie danych zastanych – wyników badań i raportów dotyczących problemu przemocy w Polsce, a także w oparciu o dane statystyczne (lata 2021-2023) pozyskane od wymienionych poniżej podmiotów:

- zespołów interdyscyplinarnych do spraw przeciwdziałania przemocy domowej w Powiecie Żnińskim,
- komisariatów Policji,
- gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych,
- ośrodków pomocy społecznej.

Przemoc może dotknąć rodziny bez względu na status społeczny, materialny, płeć czy kraj pochodzenia. Najczęściej przemocy doznają osoby, które dysponują mniejszymi możliwościami (zasobami) oraz znajdują się w sytuacji zależności np. dzieci, osoby niepełnosprawne, osoby starsze, kobiety. Jak podaje literatura do czynników sprzyjających przemocy domowej zalicza się: izolację geograficzną rodziny i osób doświadczających przemocy, izolację społeczną, stres ekonomiczny, problemy zdrowotne, brak umiejętności wychowawczych, ciążę i urodzenie pierwszego dziecka, dysfunkcje rodziny, nadużywanie alkoholu i narkotyków, nierówności w wykształceniu oraz pozycji zawodowej i społecznej. Osobami stosującymi przemoc często są osoby uzależnione bądź mające problem z alkoholem, co z kolei może wiązać się ze współuzależnieniem partnera.

Dokonanie diagnozy zjawiska przemocy jest trudne. Wiele jest bowiem przykładów przemocy nieujawnianej i niewykazywanej w żadnych statystykach. Temat przemocy jest również trudny ze względu na stereotypy głęboko zakorzenione w świadomości społeczeństwa, np. przemoc to prywatna sprawa rodziny.

Na podstawie danych statystycznych za lata 2021 - 2023 liczba osób doświadczających przemocy domowej, w poszczególnych latach, przedstawia się następująco:

**Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony
Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2024- 2030**

Tabela 1. Liczba rodzin objętych procedurą NK w latach 2021-2023 w Powiecie Żnińskim.

Wyszczególnienie	2021	2022	2023
Liczba rodzin objętych procedurą NK	238	225	224

Źródło: dane PCPR

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Żninie w 2024 roku przeprowadziło analizę zjawiska przemocy domowej na terenie Powiatu Żnińskiego. Dane dotyczące zjawiska zebrano od Zespołów Interdyscyplinarnych oraz ośrodków pomocy społecznej i dotyczyły lat 2021 - 2023. Z analizy wynika, że Powiat Żniński boryka się z problemem przemocy domowej.

W 2021 r. na terenie powiatu sporządzono 267 „Niebieskich Kart”, z kolei w 2022 r. było ich 248, a rok później 256. Dokumentacja „Niebieskie Karty” jest sygnałem dla policji, że w danej rodzinie źle się dzieje. W ciągu kilku dni dzielnicowy ma obowiązek udać się na miejsce zgłoszenia i sprawdzić, co się dzieje na miejscu. Następnie jest zobligowany do udzielenia pomocy oraz systematycznego monitorowania sytuacji w danej rodzinie.

Z założenia „Niebieska Karta” ma na celu:

- zapobiec rozszerzaniu się skali dalszego stosowania przemocy wobec osoby doznającej przemocy,
- zapewnić ochronę osób pokrzywdzonych przemocą,
- wszcząć działania pomocowe dla osób doznających przemocy ze strony odpowiednich instytucji (np. ośrodka pomocy społecznej),
- koordynować działania podjęte wobec osób stosujących przemoc (np. zajęcia korekcyjno-edukacyjne),
- podnosić świadomość społeczeństwa na temat skali, przyczyn, objawów i skutków przemocy domowej,
- zbierać informacje o udzielonych formach pomocy.

W 2021 r. największą grupę osób dotkniętych przemocą domową stanowiły kobiety - 228 kobiet, następnie osoby małoletnie – 137 oraz mężczyźni – 60. Z kolei w 2022 r. dotkniętych przemocą zostało 185 kobiet, 73 mężczyzn oraz 131 dzieci, a w 2023 r. 190 kobiet, 117 mężczyzn oraz 243 dzieci. Skutkiem krzywdzenia między innymi dzieci są zaburzenia osobowości, lęki i nerwice. Następstwem przemocy fizycznej jest poczucie winy, obniżona samoocena i problemy z przystosowawczym funkcjonowaniem w społeczeństwie. To właśnie w dzieciństwie kształtują się wzorce zachowań, które stosują dorośli. Wiele osób, które w swoim dorosłym życiu stosują przemoc – doznawało jej w dzieciństwie. Niektórzy z nich to osoby doznające ostrej przemocy fizycznej (bicie, celowe oparzenia, głodzenie), psychicznej (wyzwiska, straszenie, grożenie, szantaż, zamykanie w ciemnych, zimnych pomieszczeniach), seksualnej czy skrajnego zaniedbania.

Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2024- 2030

Wśród osób stosujących przemoc domową są także osoby, które w dzieciństwie były świadkami przemocy – same nie były krzywdzone, ale widzieli jak ojciec znęca się nad matką, jak matka bije ich młodsze rodzeństwo itp. Jest także spora grupa osób, które nigdy nie doznały przemocy wewnątrzrodzinnej, nie doznawały przemocy ani nie były jej świadkami, a mimo to stosują przemoc wobec członków swojej rodziny.

Z obserwacji pracowników podczas rekrutacji do projektów zauważono, że przemoc wynika często z systemu przekonań i może być narzędziem do narzucania swoich poglądów i przekonań. Wiele osób stosujących przemoc uważa, że władza, dominacja i kontrola w relacjach rodzinnych to nieodłączny element funkcjonowania mężczyzny, co gwarantuje mu uprzywilejowaną pozycję. W związku z powyższym naturalne wydaje się im oczekiwanie, że to zdanie mężczyzny będzie najważniejsze „bo przecież żona i dzieci nic nie rozumieją, nic nie wiedzą o życiu”, „bo to ja – mąż i ojciec – zarabiam na dom i ich wszystkich utrzymuję”, „bo każdy w rodzinie powinien znać swoje miejsce”. Niektórzy mężczyźni stosujący przemoc reprezentują określone poglądy na rolę kobiet w małżeństwie i rodzinie. Są przekonani, że powinny one przede wszystkim urodzić i wychowywać dzieci, utrzymywać porządek w mieszkaniu, gotować, czuwać nad dobrą atmosferą w domu, dbać o to, aby po powrocie z pracy mężczyzna mógł spokojnie odpocząć. Osoby stosujące przemoc mają także silne przekonanie, że to co się dzieje w ich domu, w ich rodzinie, to wyłącznie ich prywatna sprawa. Mają prawo zachowywać się tak jak uważają za stosowne i nikt (ani służby, ani sąsiedzi czy członkowie dalszej rodziny) nie powinien wtrącać się w ich życie.

Z zebranych danych wynika, iż w Powiecie Żnińskim zjawisko przemocy domowej jest wciąż aktualnym i jednym z najistotniejszych problemów społecznych. Rodzin u których istnieje podejrzenie, że stosowana jest przemoc w 2021 r. było to 199, w 2022 r. - 168, z kolei w 2023 r. było ich już aż 180. W 2021 r. 98 osób było w chwili popełnienia czynu pod wpływem alkoholu lub innych substancji niedozwolonych, w 2022 r. – 104 osoby, w 2023 r. – 76 osób.

Zauważyć można tendencję wzrostową liczby rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu przemocy domowej:

- w 2021 r. – 160 rodzin (ogółem liczba rodzin korzystających - 1908),
- w 2022 r. – 164 rodziny (ogółem liczba rodzin korzystających - 1832),
- w 2023 r. – 178 rodzin (ogółem liczba rodzin korzystających - 1908).

Podobną sytuację obserwuje się też wśród osób korzystających ze wsparcia psychologicznego w związku z przemocą. W 2021 r. poradnictwa udzielono 67 rodzinom. W 2022 r. – 76, a rok później już 88 rodzinom.

Przemoc domowa zdarza się we wszystkich grupach społecznych niezależnie od poziomu wykształcenia i sytuacji ekonomicznej. Osobami doznającymi przemocy są najczęściej kobiety, dzieci, osoby starsze, niepełnosprawne, ale także mężczyźni. Statystycznie najczęściej są nimi jednak kobiety.

Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2024- 2030

Jeśli chodzi o osoby stosujące przemoc badania pokazują, iż w Powiecie Żnińskim są nimi najczęściej mężczyźni – w 2021 r. osobami stosującymi przemoc domową było 229 M i 18 K, w 2022 r. – 208 M i 19 K, a w 2023 r. – 204 M i 24 K, co daje łącznie:

- 229 osób stosujących przemoc w 2021 r.,
- 227 osób stosujących przemoc w 2022 r.,
- 228 osób stosujących przemoc w 2023 r.

Zauważyć można tendencję wzrostową przemocy ze strony kobiet.

Często osoby stosujące przemoc pochodzą z dysfunkcyjnych rodzin, gdzie sami byli krzywdzeni, co wyraźnie przekłada się na niskie oraz niepewne poczucie własnej wartości. Szczególnie widoczne w sytuacjach, w których osoba stosująca przemoc traci kontrolę nad sytuacją np. w sądzie, w trakcie rozwodu, będąc odrzuconym lub oskarżanym. W takich momentach okazuje się, że osoba stosująca przemoc nie jest już silną, niezależną i wszechwiedzącą osobą, co może przyczynić się do zachowań autodestrukcyjnych.

Osoby stosujące przemoc nie tylko przeżywają bardziej emocje złości i gniewu, ale także częściej. Często nawet niepozorne sytuacje jak różnica zdań, nieprzestrzeganie zasad (ustalonych przez sprawcę) lub zwyczajna pomyłka są odbierane jako atak i wywołują złość. Te emocje są zwykle zabarwione siłą. Łączą się także z takimi cechami jak zaborczość i zazdrość, które służą sprawowaniu władzy i kontroli na członkami rodziny.

Poziom agresji osób stosujących przemoc często jest na tyle silny, że nie są oni w stanie opanować swojego zachowania. Jednakże zwykle słaba samokontrola jest wymówką osób stosujących przemoc, która ma usprawiedliwić ich czyny. Takie osoby w relacjach, w których nie mają władzy, np. podczas rozmowy z policjantem, nie mają problemu ze swoją agresją, ponieważ zdają sobie sprawę z potencjalnych konsekwencji wybuchu agresji.

Osoby stosujące przemoc często zeznają, że w sytuacjach konfliktowych po prostu czują przymus reagowania przemocą. Przykładowo: kiedy dziecko źle wypełnia powierzone mu zadanie, pierwszym działaniem osoby stosującej przemoc będzie mimowolna agresja słowna lub nawet psychiczna, niekoniecznie rozmowa czy wyjaśnienie z dzieckiem sytuacji. Chociaż wydawałoby się, że istotną rolę w tym mechanizmie biorą zachowania kompulsywne, bardzo często okazuje się, że tłumaczenie aktów przemocy nagłym przymusem i niemożnością zaprzestania swoich działań jest racjonalizacją, czyli usprawiedliwianiem swojego zachowania

Żadna z powyższych cech charakterystycznych nie może usprawiedliwiać osoby stosującej przemoc, osoba doznająca przemocy nigdy nie jest winna doświadczania przemocy.

Na podstawie wykonanej diagnozy stwierdzić można, iż w Powiecie Żnińskim konieczna jest realizacja następujących działań:

**Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony
Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2024- 2030**

- działania profilaktyczne na terenie powiatu powinny mieć charakter długofalowy i różnorodny, nie powinny się one ograniczać jedynie do środowiska szkoły – uczniów i nauczycieli, ponieważ przyniosą wtedy znacznie mniejsze efekty, – istotne jest kontynuowanie prowadzonych działań profilaktycznych i edukacyjnych na terenie Powiatu Żnińskiego, które obejmują wszystkie grupy mieszkańców. Należy podkreślić, że skuteczne rozwiązywanie problemu przemocy domowej zależy nie tylko od podmiotów i instytucji, które działają w tym zakresie, lecz także od społeczności lokalnej. Planowane działania powinny polegać przede wszystkim na dostarczaniu informacji o możliwych formach poszukiwania pomocy oraz funkcjonujących w tym zakresie instytucji,
- należy prowadzić działania edukacyjne oraz kampanie i happeningi, których celem jest upowszechnianie wiedzy odnośnie problemu przemocy, w tym jej form oraz sposobów radzenia sobie z problemem,
- rekomenduje się zwracanie szczególnej uwagi na wsparcie kadry pracującej w instytucjach pomocowych, szczególnie w zakresie rozwijania ich kompetencji i umiejętności w zakresie nowoczesnych form pomocy pracy z rodzinami borykającymi się z problemem przemocy. Profesjonalna pomoc pomoże zmniejszyć skutki związane z występowaniem przemocy na poziomie rodziny, jak i społeczności lokalnej,
- rekomenduje się kampanie społeczne zachęcające do reagowania na przemoc oraz nawiązanie współpracy ze służbą zdrowia w celu usprawnienia procedury „Niebieskie Karty”,
- rekomenduje się przeprowadzanie warsztatów lub akcji informacyjnych skierowanych do rodziców, które mogłyby uświadomić różnice między przemocą a konfliktem rodzinnym oraz nauczyć rozpoznawać sygnały świadczące o występowaniu przemocy domowej,
- rekomenduje się przeprowadzenie szkoleń dla rodziców, które obejmowałyby następujące zagadnienia: organizacja czasu, podział obowiązków, rozwój emocjonalny dziecka oraz sposoby skutecznej komunikacji. Efektem tych działań będzie wzmocnienie więzi rodzinnych,
- rekomenduje się warsztaty dla dzieci i młodzieży w ramach przeciwdziałania przemocy, agresji oraz rozwiązywaniu konfliktów między uczniami, działania edukacyjne zwiększające świadomość problematyki zagrożeń cyfrowych,
- rekomenduje się przeprowadzanie obozów socjoterapeutycznych dla dzieci z rodzin dotkniętych bądź zagrożonych zjawiskiem przemocy domowej, celem zwiększenia świadomości gdzie można szukać pomocy w przypadku, gdy jest się ofiarą przemocy domowej i tym samym zwiększenia poczucia bezpieczeństwa i własnej wartości,
- wskazane jest przeprowadzenie szkolenia dla nauczycieli w ramach pomocy krzywdzonym uczniom oraz procedury „Niebieskie Karty” w szkole.

Rozdział III. Cele programu i sposoby ich realizacji. Analiza SWOT

Program będzie realizowany w perspektywie 7-letniej, tj. w latach 2024–2030. Postanowienia programu przewidują kontynuację działań, które realizowane były dotychczas w ramach Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014–2020 oraz kolejne, uchwalane w perspektywach rocznych na lata: 2021, 2022 i 2023.

Nowelizacja ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku zakłada zwiększenie skuteczności pomocy i wsparcia osób zagrożonych oraz doznających przemocy domowej. Chodzi m.in. o zwiększenie działań profilaktycznych oraz lepszą dostępność i skuteczność ochrony osób, które doświadczają takiej przemocy, a także zwiększenie poziomu kompetencji przedstawicieli instytucji i podmiotów, które realizują zadania związane z przeciwdziałaniem przemocy domowej, w celu podniesienia jakości i dostępności świadczonych usług.

Zakres świadczonej w ramach Programu pomocy obejmował będzie osoby doznające przemocy domowej i sprawców przemocy domowej oraz pozostałych mieszkańców Powiatu Żnińskiego, poprzez podnoszenie świadomości oraz świadczenie konkretnej pomocy w kontekście problemu przemocy domowej. Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej opiera się na zasadach zawartych w obowiązujących aktach prawnych, a dotyczą one:

- wzajemnej współpracy organów władzy publicznej, organizacji pozarządowych, związków wyznaniowych oraz organizacji, środowisk i osób fizycznych, uprawnionych lub zobowiązanych do inicjowania i realizacji zadań dotyczących przeciwdziałania przemocy domowej i jej negatywnych konsekwencji,
- jawności działań w zakresie przeciwdziałania przemocy z poszanowaniem godności człowieka,
- szczególnej ochrony dzieci, których gwarantowanym prawem jest funkcjonowanie w bezpiecznym środowisku domowym.

Adresaci Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2024 – 2030 to mieszkańcy Powiatu Żnińskiego – osoby zagrożone lub doświadczające przemocy domowej oraz osoby stosujące przemoc domową.

Ważnym adresatem programu – w kontekście przeciwdziałania ewentualnym zachowaniom przemocowym – będą osoby nieradzące sobie z trudnymi emocjami.

1. Analiza SWOT.

Opracowana diagnoza problemu przemocy domowej umożliwiła sporządzenie analizy SWOT, która określiła atuty i mankamenty analizowanego problemu, bariery i utrudnienia w przeciwdziałaniu przemocy.

Analiza SWOT wyznaczyła także szanse, które odpowiednio wykorzystane staną się impulsem do rozwoju i osłabią czynniki zewnętrzne negatywne oraz zagrożenia, czyli wszystko to co stwarza bariery i przeszkody w przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

MOCNE STRONY

- gotowość i wieloletnia współpraca służb i instytucji działających w obszarze pomocowym,
- zwiększenie świadomości i wiedzy społeczeństwa na temat zjawiska przemocy domowej,
- zespoły interdyscyplinarne funkcjonujące w każdej gminie,
- funkcjonowanie procedury „Niebieskie Karty”,
- rosnąca liczba specjalistów ds. przeciwdziałania przemocy domowej,
- rosnące zaufanie do instytucji pomocowych,
- możliwość skorzystania z bezpłatnego poradnictwa psychologicznego i prawnego,
- rosnąca świadomość problemu przemocy domowej,
- organizowanie specjalistycznych szkoleń, spotkań i konferencji,
- zwiększenie ilości informacji dotyczącej oferty pomocowej dla osób doświadczających przemocy,
- działania interdyscyplinarne.

SŁABE STRONY

- trudności w odizolowaniu osób stosujących przemoc od osób doznających przemocy, mały poziom egzekucji opuszczania mieszkań przez osoby stosujące przemoc,
- mity i przekonania na temat przemocy domowej,
- bardzo słabe zaplecze pomocowe,
- stosowanie procedury „Niebieskie Karty” tylko przez funkcjonariuszy Policji,
- znikoma ilość ujawnionych przypadków przemocy przez pozostałe zobowiązane do tego podmioty,
- brak ujawnianych przypadków przemocy w stosunku do dzieci,
- brak mieszkań socjalnych, chronionych,
- brak lekarzy psychiatrów,
- słaba profilaktyka, reagowanie dopiero w sytuacji eskalacji przemocy w danej rodzinie,

**Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony
Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2024- 2030**

- powszechny pogląd o braku konsekwencji ponoszonych przez osobę stosującą przemoc będący czynnikiem osłabiającym podejmowanie działań przeciwko niemu,
- trudność w utrzymaniu rezultatów pomocy – przemoc po pewnym czasie powraca,
- postawa osób doświadczających przemocy, które odmawiają składania zeznań przeciwko osobom stosującym przemoc, co staje się powodem zniechęcenia służb do działania,
- brak zaangażowania niektórych instytucji we wspólne inicjatywy, np. oświaty, ochrony zdrowia, - presja czasu, braki kadrowe w instytucjach pomocowych,
- przerzucanie odpowiedzialności pomiędzy służbami,
- brak wiedzy o naszych własnych powiatowych zasobach (nie zawsze pracownicy jednych instytucji wiedzą o zakresie pracy i kompetencjach innych podmiotów, o tym na jakim polu mogą ze sobą współpracować),
- minimalne wsparcie członków grup roboczych, brak dla nich superwizji,
- trudność w zachowaniu ciągłości podjętych działań w przypadku szkół (brak przepływu informacji pomiędzy szkołami, gdy uczeń zmienia poziom szkoły: podstawowa, średnia),
- trudny kontakt z osobą stosującą przemoc, trudność w zmotywowaniu jej do podjęcia pracy nad zmianą zachowania,
- niewielka liczba przedstawicieli ochrony zdrowia włączających się do pracy Zespołów Interdyscyplinarnych,
- niechęć przedstawicieli instytucji do udziału w posiedzeniach Zespołów Interdyscyplinarnych, pomimo podpisanych porozumień,
- ciągle zbyt mała reakcja społeczności lokalnej na akty przemocy w rodzinie,
- małe zaangażowanie ochrony zdrowia, oświaty i prokuratury,
- brak środków finansowych na zapraszanie specjalistów,
- brak dostępu do psychologa dziecięcego i psychiatry dziecięcego,
- brak gotowości do udziału w programach korekcyjno - edukacyjnych i psychologiczno - terapeutycznych dla osób stosujących przemoc,
- brak izolacji osoby stosującej przemoc od osoby doznającej przemocy nawet w przypadku wydania wyroku w zawieszeniu (osoba stosująca przemoc powraca do domu),
- zbyt długi okres oczekiwania na umieszczenie osoby uzależnionej od alkoholu w zamkniętym ośrodku leczenia uzależnień,
- niewystarczająca kadra niektórych instytucji, przeciążenie pracą, niskie wynagrodzenie,
- niedostateczne wykorzystywanie wiedzy teoretycznej o przemocy w rodzinie w praktyce, np. mimo udziału w szkoleniach pracownicy nie mają wiedzy o działaniach które muszą podjąć.
- brak organizacji pozarządowych, zajmujących się wsparciem osób doświadczających przemocy,

Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2024- 2030

- niewystarczające poradnictwo wychowawcze,
- ograniczona możliwość specjalistycznego wsparcia typu rehabilitacja, dogoterapia, hipoterapia, lasoterapia, hydroterapia, stanowiące element pracy terapeutycznej minimalizującej skutki doświadczania przemocy.

SZANSE

- postrzeganie przemocy jako problemu społecznego,
- wzrost świadomości społecznej i chęci korzystania z pomocy,
- możliwość pozyskiwania środków finansowych z różnych źródeł,
- oferty szkoleniowe kierowane do osób zajmujących się pracą w obszarze przeciwdziałania przemocy,
- oferta superwizyjna dla pracowników socjalnych zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy,
- świadomość niedoskonałości rozwiązań prawnych i niedostosowania procedur, w tym krytyka od wewnątrz,
- konieczność wzajemnego poznania się, zbudowania bazy wiedzy na temat kompetencji poszczególnych instytucji zaangażowanych w przeciwdziałanie przemocy - monitorowanie środowisk przemocowych,
- natychmiastowa reakcja na przemoc,
- wymiana informacji, dobrych praktyk,
- chęć podnoszenia swoich kwalifikacji przez osoby pracujące z doświadczającymi przemocy i stosującymi przemoc,
- większa świadomość mieszkańców Powiatu Żnińskiego - reagowanie na cierpienie,
- zainteresowanie metodami wychowawczymi podkreślającymi podmiotowość małoletnich, dostrzeganie ważności dziecka, dziecka jako pełnoprawnego członka rodziny,
- większe inwestowanie w wykształcenie i rozwój dzieci,
- dostrzeganie ważności w działaniach profilaktycznych,
- szeroki wachlarz usług, działań promujących konstruktywne sposoby rozwiązywania problemów.

ZAGROŻENIA

- społeczne przyzwolenie na przemoc,
- zjawisko powodujące duże szkody społeczne, gdyż zaburza funkcjonowanie całych rodzin,
- ukrywanie przez rodzinę aktów przemocy,
- bierność świadków przemocy,
- niewydolność wychowawcza rodzin,

Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2024- 2030

- bezradność rodzin w rozwiązywaniu swoich problemów,
- poczucie bezkarności u osób stosujących przemoc,
- niepełna znajomość kompetencji i zadań służb zajmujących się pomaganiem rodzinom zagrożonym przemocą,
- niekompletny system przeciwdziałania przemocy domowej, brak spójnego działania wszystkich instytucji zaangażowanych w pracę na rzecz osób uwikłanych w przemoc,
- brak umiejętności diagnozowania przemocy i odróżnienia jej od konfliktu,
- brak szybkiej reakcji w razie sytuacji kryzysowej w rodzinie z problemem przemocy,
- brak nieuchronności kary dla sprawcy przemocy,
- nieznanostwo swoich praw przez osoby doznające przemocy i oczekiwanie, że instytucje załatwią za nie wszystkie sprawy,
- brak wystarczających umiejętności motywowania rodzin do korzystania z systemu wsparcia dla osób z problemem przemocy,
- niewystarczająca liczba superrewizji dla pracowników instytucji,
- słaba skuteczność leczenia osób uzależnionych, coraz niższy wiek inicjacji,
- ignorowanie symptomów przemocy, bagatelizowanie zjawiska przemocy w rodzinie i/lub poszczególnych jej form,
- stereotypowe myślenie o problemie przemocy wśród policjantów, prokuratorów i sędziów,
- wypalenie zawodowe - problemy z wymianą informacji między instytucjami - w sytuacji zagrożenia epidemiologicznego zwiększony stres,
- wykorzystywanie procedury „Niebieskie Karty” w sprawach konfliktowych,
- etykietowanie i stygmatyzacja osób z rodzin dysfunkcyjnych przez środowisko lokalne,
- występowanie sytuacji nieprofesjonalnego traktowania osób potrzebujących wsparcia przez osoby zobowiązane do reagowania na krzywdę i udzielania pomocy,
- niewystarczający stopień współpracy międzyinstytucjonalnej.

2. Cele Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2024 – 2030

Celem głównym Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2024-2030 jest „**Zmniejszenie skali zjawiska przemocy domowej oraz udzielenie wsparcia dla osób doznających przemocy domowej w Powiecie Żnińskim**”.

**Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony
Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2024- 2030**

Cel nadrzędny zostanie osiągnięty poprzez realizację celów szczegółowych i wyodrębnionych w ramach celów zadań. Określone w programie zadania będą realizowane przez włączone w realizację Programu instytucje.

Cele szczegółowe, obszary, kierunki i działania Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2024 – 2030:

a) podniesienie świadomości społecznej związanej z przeciwdziałaniem przemocy domowej

Działania:

- promowanie mediacji rodzinnych jako jednej z metod rozwiązywania konfliktów.
- edukacja społeczności lokalnej na temat przemocy i jej skutków.
- wdrażanie prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci zagrożonych przemocą.

Realizatorzy: PCPR, OPS, Policja, szkoły, organizacje pozarządowe.

b) rozwój, wzmocnienie i upowszechnienie działań profilaktycznych dotyczących przeciwdziałania przemocy domowej

Działania:

- zapewnienie osobom doznającym przemocy domowej bezpiecznego, czasowego schronienia oraz dostępu do pomocy o charakterze: natychmiastowego wsparcia psychologicznego i specjalistycznego, konsultacji, wsparcia, terapii, psychoedukacji w zakresie przemocy,
- udzielanie pomocy dotyczącej trudności wychowawczych,
- dostępność do bezpłatnej pomocy prawnej,
- dostępność do form pomocy związanej z doznawaniem przemocy (grupa wsparcia), warsztatów, zajęć grupowych,
- realizowanie przez instytucje publiczne zajmujące się pomocą osobom dotkniętym przemocą domową pomocy w formie poradnictwa medycznego, socjalnego, zawodowego i rodzinnego,
- zapewnienie bezpieczeństwa krzywdzonym dzieciom w trybie art. 12a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej,
- nawiązywanie i wzmocnianie współpracy z organizacjami rządowymi i samorządowymi oraz organizacjami pozarządowymi w zakresie pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie.

Realizatorzy: PCPR, OPS, szkoły, organizacje pozarządowe, przychodnie podstawowej opieki zdrowotnej, rodziny zastępcze, placówki opiekuńczo-wychowawcze.

**Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony
Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2024- 2030**

---

c) podniesienie jakości usług świadczonych na rzecz osób zagrożonych bądź doznających przemocy domowej

Działania:

- prowadzenie poradnictwa, w szczególności przez działania edukacyjne służące wzmocnieniu funkcji opiekuńczych i wychowawczych, alternatywnych wobec stosowania przemocy, jak również dotyczące wzrostu kompetencji rodziców i opiekunów w środowisku zagrożonym przemocą domową, a także w odniesieniu do grup ryzyka, np. małoletnich w ciąży.

Realizatorzy: PCPR, OPS, szkoły, organizacje pozarządowe, przychodnie podstawowej opieki zdrowotnej, rodziny zastępcze, placówki opiekuńczo-wychowawcze.

d) zwiększenie dostępności do pomocy specjalistycznej dla osób, które doświadczają przemocy domowej

Działania: utworzenie i funkcjonowanie ośrodka interwencji kryzysowej

Realizatorzy: Powiat Żniński, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie

e) zintensyfikowanie i podniesienie jakości działań w stosunku do osób stosujących przemoc domową oraz podniesienie kwalifikacji i wzrost kompetencji osób, które zajmują się świadczeniem usług dla osób zagrożonych i doznających przemocy domowej

Działania:

- organizowanie szkoleń, konferencji, debat merytorycznych na temat przeciwdziałania przemocy domowej,
- wdrożenie systemu wsparcia dla osób pracujących bezpośrednio z osobami dotkniętymi przemocą domową i z osobami stosującymi przemoc domową w formie m.in. superwizji,
- upowszechnianie materiałów dotyczących przeciwdziałania przemocy domowej.

Realizatorzy: PCPR, OPS, Policja, szkoły, organizacje pozarządowe.

Termin realizacji powyższych celów: 2024 – 2030.

Wszystkie instytucje i placówki powinny ściśle ze sobą współpracować tworząc tym samym efektywny system profesjonalnego wsparcia dla osób doznających przemocy domowej. Kooperacja oraz interdyscyplinarny charakter podejmowanych działań powinny również stawiać sobie za jeden z celów trwałą korektę zachowań o charakterze przemocowym osób stosujących przemoc domową.

3. Środki finansowe na realizację programu

Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Ofiar Przemocy Domowej na lata 2024-2030 finansowany będzie ze środków budżetu Powiatu Żnińskiego w ramach realizacji

bieżących zadań. Ponadto zakłada się możliwość finansowania programu z dotacji uzyskanych z budżetu państwa oraz środków pozabudżetowych pozyskanych z innych źródeł np. funduszy unijnych.

Rozdział IV. Plan ewaluacji

1. Monitorowanie działań programu

Monitoring Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Ofiar Przemocy Domowej na lata 2024-2030 będzie opierał się przede wszystkim na gromadzeniu i analizowaniu informacji. Będzie prowadzony na podstawie oceny poziomu realizacji poszczególnych zadań programu w celu stwierdzenia czy osiąga on założone cele. Niezbędne dane będą uzyskiwane od podmiotów zaangażowanych w realizację jego założeń i gromadzone przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Żninie.

2. Sprawozdawczość

Sprawozdawczość będzie dotyczyć realizacji założonych w Programie celów. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Żninie przedkłada Radzie Powiatu i Zarządowi Powiatu coroczne sprawozdanie z działalności tut. Centrum, w tym realizacji działań dotyczących przeciwdziałaniu przemocy.

Podsumowanie

Przemoc domowa może pojawić się w życiu każdego człowieka, bez względu na wiek, płeć, poziom wykształcenia czy status materialny. Żaden człowiek nie może być jednak na nią skazany. Przed wykorzystywaniem czy znęcaniem ze strony bliskich osób można się ustrzec między innymi poprzez wczesne reagowanie na pierwsze symptomy kryzysu. Z przemocy można wyjść, trzeba tylko przerwać milczenie, zwrócić się po pomoc do specjalistów i konsekwentnie realizować opracowaną wspólnie z nimi strategię powrotu do normalnego życia. Efektywność działań na rzecz osób doświadczających przemocy jest przejawem współpracy instytucji, którym bliska jest problematyka przemocy domowej. Realizacji Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochronie Ofiar Przemocy Domowej w Powiecie Żnińskim na lata 2024-2030 przyświecać będzie potrzeba pełnego zaangażowania i współpracy wszystkich instytucji, których efektem będzie podejmowanie oddziaływań zarówno na osobę doznającą, jak i stosującą przemoc.